

*Mazkur loyiha Jahon banki tomonidan ingliz tilida ishlab chiqilgan.
Loyihaning o'zbek tilidagi nusxasi "Google Translate" orqali
tarjima qilindi*

**O'sish, daromad va bandlik imkoniyatlari uchun
moliyaviy imkoniyat loyihasi
1-faza – O'zbekiston
(P511700)**

**MANFAATDOR TOMONLAR BILAN
ISHLASH REJASI (SEP)**

Ko'rib chiqish uchun loyihaviy nusxasi

Oktabr 7th, 2025

MUNDARIJA

1.	<i>Kirish / Loyiha Ta’rifi</i>	3
2.	<i>SEP MAQSADI / TAVSIFI</i>	5
3.	<i>ME’YORIY-HUQUQIY BAZA</i>	5
3.1.	Tegishli milliy qonunlar va me’yoriy hujjatla	5
4.	<i>MANFAATDOR TOMONLARNI ANIQLASH VA TAHLIL QILISH</i>	6
4.1.	Metodologiya	6
4.2.	Ta’sirlangan tomonlar va boshqa manfaatdor tomonlar	7
4.3.	Zaif / Ijtimoiy himoyaga muhtoj shaxslar yoki guruhlar	9
4.	Manfaatdor Tomonlar Bilan O‘zaro Hamkorlik Dasturi	10
4.1.	Loyihani tayyorlash jarayonida amalga oshirilgan manfaatdor tomonlar bilan o‘zaro hamkorlikning qisqacha mazmuni	10
4.2.	Loyiha manfaatdor tomonlarining ehtiyojlari hamda ular bilan hamkorlik qilish uchun qo‘llaniladigan usullar, vositalar va texnikalar qisqacha bayoni	10
4.2.1.	Mazmunli maslahatlashuv jarayoni	11
4.2.2.	Loyiha amalga oshirilishi davridagi hamkorlik va tashqi hisobotlar	11
4.3.	Manfaatdor tomonlar bilan hamkorlik rejasi	12
4.4.	Manfaatdor tomonlarga hisobot berish	13
5.	Jamoatchilik bilan o‘zaro hamkorlik faoliyatlarini amalga oshirish uchun zarur resurslar va mas’uliyatlar	14
5.1.	Boshqaruv funksiyalari va mas’uliyatlari	14
5.2.	Resurslar	14
6.	Shikoyatlarni ko‘rib chiqish mexanizmi	15
6.1.	Shikoyatlarni Hal Qilish Jarayoni	16
6.2.	Nozik shikoyatlarni boshqarish	17
6.3.	PMUdagi GRM uchun muvofiqlashtiruvchi nuqta	17
6.1.	Jahon banki shikoyatlarni ko‘rib chiqish tizim	18
7.	Monitoring va Hisobot berish	18
7.1.	Manfaatdor tomonlar guruhlariga hisobot berish	18
	<i>Ilova 1. Shikoyatni taqdim etish shakli</i>	19
	<i>ILOVA 2. Yig‘ilish Bayonnomasi Shakli</i>	20

1. Kirish / Loyiha Ta’rifi

O’sish, Daromad va Ish Imkoniyatlari uchun Moliyaviy Kirish (FINGROW) Ko’pbosqichli Dasturiy Yondashuv (MPA) 1-bosqichi O’zbekistonda (Loyiha) maqsadi—O’zbekistonda kredit va aksiyadorlik moliyalashtirishidan foydalanuvchi korxonalar sonini oshirish, shuningdek, ayniqsa ayollar va yoshlar uchun ish o’rinlarini yaratishni qo’llab-quvvatlashdir.

1-rasm: O’zbekistoning loyihadan foyda ko’radigan hududlarini ko’rsatadigan xaritasi

Jahon Banki (WB) Tadbirkorlikni Rivojlantirish Korxonasiga (EDC) to’g’ridan-to’g’ri kredit beradi, bunda O’zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va Moliya Vazirligi (MEF) suveren kafolati taqdim etiladi, maqsadlar: (i) EDCning Qisman Kredit Kafolatlash Tizimi (PCGS) boshqaruvi va dizaynini isloh qilish, maxsus sho’ba korxona va yangi kafolat mahsulotini tashkil etish orqali, va (ii) xususiy aksiyalar Fondlar Fondini yaratish, shuningdek loyiha amalga oshiruvchi tashkilotlarning salohiyatini mustahkamlashga qo’shimcha yordam ko’rsatish. Loyiha uchta asosiy komponentdan iborat:

Komponent 1. EDCning qisman kredit kafolatlash tizimini (PCGS) isloh qilish va kengaytirish (\$50 million).

Hozirgi kreditma-kredit PCGS ichki nazorat va xavf boshqaruvi zaifligi, noaniq eligibility (moslik), hozirgacha da’vo to’lovlarining yo’qligi va Monitoring va Baholash (M&E) tizimi mavjud emasligi sababli ishonchni, foydalanishni va O’zbekiston Markaziy Banki (CBU) kapitalini kamaytiradi. Loyiha maxsus EDC sho’ba korxonasini yaratadi, u O’zgartirilgan Bank Bo’lmagan Kredit Tashkilotlari Qonuni doirasida CBU nazorati ostida bo’ladi va Jahon Banki (WB) prinsiplari bilan to’liq mos keladi. Sho’ba korxona eng yaxshi amaliyotga asoslangan portfel kafolatini ishga tushiradi, maqsadli 75% qamrov bilan tezkor to’lovlarni ta’minlaydi, yashil sektorlar va ayollar boshqaruvidagi korxonalarni ustun qo’yadi va kafolatlarni sezilarli darajada kengaytiradi. Arizalar va da’volarni web-portal orqali soddalashtirish rejalashtirilgan. Tizimga ofat-xavf bandi kiritiladi, bu ta’sirlangan hududlardagi Kichik va O’rta Bizneslar (SME) uchun ko’prik kreditlarini ta’minlashga imkon beradi, buning uchun Global Shield Financing Facility orqali Recipient-Executed Trust Funding (RETF) va Bank-Executed Trust Funding (BETF) dasturlaridan yordam olinadi. Banklardan dastlabki fikrlar ijobiy bo’lib, CBU dizayn va natijalarga

asoslanib xavf og‘irligini kamaytirishi mumkin. Ushbu imkoniyat banklar, Mikrofinans Tashkilotlari (MFolar) va lizing kompaniyalari uchun ochiq bo‘lib, raqobatbardosh SMElarga kreditlashni rag‘batlantiradi (amalga oshirishni yashillash, ish o‘rinlari, eksport). Tizim muqobil kredit ma‘lumotlaridan foydalanadi, jumladan psixometrik baholash (xususan, Ishtirokchi Moliyaviy Oraliq Tashkilotlar (PFilar) va MFolar tomonidan berilgan kreditlar uchun) va kam ma‘lumotli qarz oluvchilar uchun kommunal/soliq ma‘lumotlari, bu CBU va xususiy kredit byurolari tashabbuslarini to‘ldiradi. PFilar raqobatni oshirish maqsadida raqamli buxgalteriya xizmatlarini taklif qilish va yillik moliyaviy hisobotlarni oshkor qilishga rag‘batlantiriladi, bu esa keyingi moliyalashtirish, jumladan Mikro, Kichik va O‘rta Bizneslar (MSMElar) va yakka tadbirkorlar uchun imkoniyatlarni kengaytiradi.

Komponent 2. Yuqori o‘shirish salohiyatiga ega KOBlarni kengaytirish uchun xususiy aksiyalar (fondlar fondi – FOF) (\$47 million).

Fondlar Fondi (FOF) — to‘liq EDCga (asosiy korxona) tegishli mas‘uliyati cheklangan kompaniya (LLC) bo‘lib, u yuqori o‘shirish sur‘atiga ega firmalarni, ayniqsa ayollar boshqaruvidagi korxonalarni va O‘zbekistonning Milliy Yashil Taksonomiyasiga mos keladiganlarni kengaytirishga sarmoya kiritadi. Uning asosiy maqsadi — O‘zbekistonda va Markaziy Osiyoda (MO) jami sarmoyalarning kamida 50 %ini yuqori qiymatli, barqaror ish o‘rinlarini yaratishga yo‘naltirish. Ikkinchi maqsad — institutsional va strategik xususiy investorlarni jalb qilib, yetakchi korxonalarni yaratish, kuchli xususiy kapital ko‘paytirgichini ta‘minlashdir. FOF O‘zbekistonda va MO mamlakatlarida ro‘yxatga olingan, O‘zbekiston egalik qiladigan yetakchi korxonalarga sarmoya kiritadigan xususiy aksiyalar (PE) ta‘sir fondlarini qo‘llab-quvvatlaydi. Ushbu ta‘sir fondlari raqobat asosida tanlangan xususiy fond menejerlari tomonidan boshqariladi va ularning umumiy sheriklari (GPlar) sifatida ishlaydi, FOF esa cheklangan sherik (LP) sifatida ishtirok etadi. Butunjahon miqyosida tan olingan GPlar mintaqaviy sarmoya kiritib, yetkazib berish zanjirlarini yaratishi va MO savdo integratsiyasini chuqurlashtirishi mumkin. Boshqaruv to‘lovlari doirasida sho‘ba fond GPlari Toshkent, nomzod hududlar va boshqa MO mamlakatlarida akselerator va mentorlik dasturlarini amalga oshirib, mustahkam pipeline yaratadi. Qonuniy jihatdan, ta‘sir fondlari cheklangan sherikliklar sifatida ro‘yxatga olinadi va O‘zbekistondagi AIF regulatori tomonidan yaqinlashib kelayotgan Alternativ Investitsiya Fondlari Qonuni asosida Alternativ Investitsiya Fondlari (AIF) sifatida ishlaydi. Ishlash tartiblari Loyiha Operatsion Qo‘llanmasida (POM) belgilanishi lozim. Xalqaro Moliya Korporatsiyasi (IFC) tanlangan sho‘ba fondlarda LP ulushini olish yoki eng yaxshi boshqaruv amaliyoti asosida va/yoki bitim darajasida hamkorlikda sarmoya kiritishi mumkin. Loyiha shuningdek, ma‘lumotlarga asoslangan skauting vositasini yaratadi, Savdo-sanoat palatasi sifatli “yumshoq” o‘shirish signallarini qamrab oluvchi tuzilgan milliy so‘rovni amalga oshiradi, Milliy Statistika Qo‘mitasi va Soliq Ma‘muriyati esa korxonalar demografiyasi, moliyaviy ko‘rsatkichlar, ta‘minot zanjiri va sektor ma‘lumotlarini ta‘minlaydi. Ushbu ma‘lumotlar birlashtirilganda, yuqori salohiyatga ega KOBlarni tizimli ravishda aniqlash, FOFning bozor bahosini mustahkamlash va investitsiya qilinadigan imkoniyatlar uchun tezkor, shaffof va aniq, dalillarga asoslangan pipeline yaratishga imkon beradi.

Komponent 3. Amalga oshirish va texnik yordamni qo‘llab-quvvatlash (\$3 million).

Loyiha loyiha amalga oshiruvchi tashkilotlarga, jumladan EDC va MEFning KOBlarni Rivojlantirish Bo‘limiga texnik yordam ko‘rsatadi. Muhim jihati, loyiha EDC funksiyalari bo‘yicha mustahkam boshqaruv tuzilmalari va xavf boshqaruvini rivojlantirish, shuningdek, katta ma‘lumotlar, muqobil ma‘lumot manbalari, texnologiya va sun‘iy intellektdan foydalangan innovatsion Monitoring va Baholash (M&E) tizimlarini yaratishni qo‘llab-quvvatlaydi. Buning uchun jamoa Rivojlanish Iqtisodiyoti Vitse-prezidentligi (DEC), Rivojlanish Ta‘siri (DIME) bo‘limi va Eng Kam Daromadli Shaxslarga Yordam Ko‘rsatish Maslahat Guruhi (CGAP) bilan ishlaydi, davlat moliyaviy yordamining ta‘sirini baholash uchun M&E tizimlaridagi so‘nggi yutuqlarni hisobga oladi. Amalga oshirish salohiyatini oshirish va tayyorgarlikni ilgari surish maqsadida, loyiha uchun Loyiha Tayyorlash Grant Mexanizmi (GFPP) orqali 1,2 million AQSh dollari miqdorida grant mablag‘ ajratilgan va hozirda PCGS va FOF bo‘yicha maslahatchilarni yollash jarayoni davom etmoqda. Loyiha Jahon Bankining Atrof-muhit va Ijtimoiy Tuzilmasi (ESF) asosida tayyorlanmoqda. Manfaatdor tomonlar bilan ishlash va ma‘lumotni oshkor qilish bo‘yicha Atrof-muhit va Ijtimoiy Standart ESS10 talablariga muvofiq, loyiha amalga oshiruvchi tashkilotlar manfaatdor tomonlarga o‘z vaqtida, dolzarb, tushunarli va qulay ma‘lumot taqdim etishi, shuningdek, madaniyatga mos tarzda, manipulyatsiya, aralashuv, majburlash, kamsitish yoki qo‘rqitishsiz maslahatlashishi lozim.

2. SEP MAQSADI / TAVSIFI

Ushbu SEPning umumiy maqsadi — butun loyiha tsikli davomida manfaatdor tomonlar bilan ishlash dasturini belgilash, jumladan, ommaviy ma’lumotni oshkor qilish va maslahatlashuvlarni o’z ichiga oladi. SEP loyiha jamoasi manfaatdor tomonlar bilan qanday muloqot qilishi usullarini belgilaydi va odamlar loyiha faoliyati yoki loyiha bilan bog’liq har qanday faoliyat bo’yicha xavotirlarini bildirishi, fikr-mulohaza berishi yoki shikoyat qilishi mumkin bo’lgan mexanizmni o’z ichiga oladi.

3. ME’YORIY-HUQUQIY BAZA

3.1. Tegishli milliy qonunlar va me’yoriy hujjatlar

Maslahatlar va manfaatdor tomonlar bilan ishlash bo’yicha asosiy milliy huquqiy baza axborotga kirish tartiblari, ommaviy maslahatlarni boshqaruvchi qonuniy talablar hamda mavjud shikoyatlarni ko’rib chiqish kanallarini o’z ichiga oladi va ular 1-jadvalda keltirilgan.

Jadval-1: Maslahatlar, manfaatdor tomonlar bilan ishlash va axborotga kirish bilan bog’liq asosiy milliy qonunlar

Qonunchilik	Tavsif
O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi (1992-yil 8-dekabrda qabul qilingan, so‘nggi marta 2023-yil 1-mayda o‘zgartirilgan)	Har bir kishi, shaxsiy yoki boshqalar bilan birgalikda, davlat organlari va tashkilotlariga, fuqarolarning o‘zini-o‘zi boshqarish organlariga, mansabdor shaxslarga yoki xalq vakillariga ariza, taklif va shikoyatlarni taqdim etish huquqiga ega. Ariza, taklif va shikoyatlar qonunda belgilangan tartib va muddatlarda ko‘rib chiqilishi kerak (VIII bob, 40-moddasi).
“Atrof-muhit ekspertizasi, atrof-muhitga ta’sirni baholash va strategik atrof-muhit baholash to‘g‘risida” Qonun (2025)	Qonunning maqsadi — atrof-muhit ekspertizasi, atrof-muhitga ta’sirni baholash (EIA) va strategik atrof-muhit baholash (SEA) bilan bog‘liq faoliyat va munosabatlarni tartibga solishdir. Qonunga ko‘ra, davlat atrof-muhit ekspertizasi o‘tkazilishidan oldin taklif etilayotgan va/yoki rejalashtirilgan yoki davom etayotgan iqtisodiy va boshqa faoliyatlar bo‘yicha ommaviy eshituvlar o‘tkazilishi talab qilinadi.
“Tabiatni muhofaza qilish to‘g‘risida” Qonun (1992-yil 9-dekabrda qabul qilingan, so‘nggi marta 2024-yil 7-fevralda o‘zgartirilgan)	Aholi tabiiy muhitni muhofaza qilish bo‘yicha jamoat birlashmalariga birlashish, shuningdek, tabiiy muhitning holati va uni muhofaza qilish bo‘yicha amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar haqida ma’lumot so‘rash va olish huquqiga ega. Tabiatni muhofaza qilish sohasida faoliyat yuritayotgan jamoat birlashmalarining vakolatlari O‘zbekiston Respublikasi qonunchiligiga muvofiq qabul qilingan ularning nizamnomalari bilan belgilanadi (12-13-moddalar).
O‘zbekiston Respublikasi Mehnat Kodeksi (2023-yil 30-aprelda qabul qilingan)	Kodeks xodimlar, ish beruvchilar va davlat manfaatlarini muvozanatlash va muvofiqlashtirish asosida individual mehnat munosabatlari va bevosita bog‘liq ijtimoiy munosabatlarni tartibga soladi. Ushbu Kodeksning asosiy vazifalari quyidagilardan iborat: - Xodimlarning mehnat huquqlari va erkinliklariga davlat kafolatlarini belgilash, jumladan, ishlash huquqi, ishni tanlash erkinligi, adolatli va xavfsiz mehnat sharoitlari, hamda ishsizlikdan himoya. - Ish beruvchilarning ishga qabul qilish, xodimlarni joylashtirish va samarali mehnat jarayonini tashkil etish huquqlarini ta’minlash. - Mehnat sohasida ijtimoiy sheriklikni rag‘batlantirish va rivojlantirish. - Xodimlar va ish beruvchilarning huquq va qonuniy manfaatlarini himoya qilishni ta’minlash.

Qonunchilik	Tavsif
	Mehnat bozorining samarali ishlashini qo'llab-quvvatlash.
“Jismoniy va Yuridik Shaxslarning Murojaatlari To'g'risida” Qonun (2017-yil 11-sentabrda qabul qilingan, so'nggi marta 2021-yil 21-aprelda o'zgartirilgan)	Ushbu Qonunning maqsadi — jismoniy va yuridik shaxslarning davlat organlari va davlat muassasalariga, shuningdek, ularning mansabdor shaxslariga murojaatlari sohasidagi munosabatlarni tartibga solishdir. Ushbu Qonun davlat ishtirokidagi tashkilotlar va fuqarolarning o'zini-o'zi boshqarish organlariga ham tatbiq etiladi.
“Axborotga kirish kafolatlari va erkinligi to'g'risida” Qonun (1997-yil 24-aprelda qabul qilingan)	Qonun har bir kishining axborotni erkin va to'sqinliksiz izlash, qabul qilish, tadqiq qilish, uzatish va tarqatish bo'yicha konstitutsiyaviy huquqini amalga oshirish jarayonida yuzaga keladigan munosabatlarni tartibga soladi.
“Axborot erkinligi prinsiplari va kafolatlari to'g'risida” Qonun (2002-yil 12-dekabrda qabul qilingan, so'nggi marta 2018-yil 18-aprelda o'zgartirilgan)	Ushbu Qonunning asosiy maqsadlari — axborot erkinligi prinsiplari va kafolatlariga rioya qilinishini ta'minlash, har bir kishining axborotni izlash, qabul qilish, tadqiq qilish, tarqatish, foydalanish va saqlash huquqini amalga oshirishini ta'minlash, shuningdek, shaxs, jamiyat va davlatning axboroti hamda axborot xavfsizligini erkin va to'sqinliksiz himoya qilishdir.

4. MANFAATDOR TOMONLARNI ANIQLASH VA TAHLIL QILISH

4.1. Metodologiya

Loyiha tsikli davomida manfaatdor tomonlarning mazmunli ishtiroki natijalarga erishishda muhim ahamiyatga ega. Manfaatdor tomonlar amalga oshirish jarayoni davomida va natijalarni monitoring qilishda ishtirok etishda davom etadi. Ularning ishtiroki hisobdorlik va barqarorlikni mustahkamlaydi hamda amalga oshirishni takomillashtirish va samaradorlikni oshirish uchun tuzilgan fikr-mulohaza mexanizmlarini ta'minlaydi. SEP loyiha jamoalari va maqsadli manfaatdor tomonlar o'rtasida samarali hamkorlikni osonlashtiradi hamda loyiha faoliyati bilan bog'liq ekologik va ijtimoiy xavflarni aniqlash va boshqarishni qo'llab-quvvatlaydi. Xalqaro yaxshi amaliyotlarga muvofiq, EDC va boshqa loyiha amalga oshiruvchi tashkilotlar manfaatdor tomonlar bilan ishlashda quyidagi prinsiplardan foydalanadi:

- **Ochiqlik:** Tayyorlash jarayonida va loyiha amalga oshirilishi davomida ommaviy maslahatlar ochiq va shaffof tarzda o'tkaziladi, tashqi manipulyatsiya, aralashuv, majburlash yoki qo'rqitishdan holi bo'ladi. Maslahatlar o'tkaziladigan joylar qulay va kirish uchun oson bo'lib, uzoq sayohat, kirish to'lovlari yoki oldindan ruxsat talab qilmaydi.
- **Madaniyatga moslik:** Manfaatdor tomonlar bilan ishlash faoliyatlari, jumladan ularning formati, jadvali va joylari, mahalliy urf-odatlar, madaniy me'yorlar va amaliyotlarga hurmat bilan mos tarzda ishlab chiqiladi va o'tkaziladi.
- **Xabardor ishtirok va fikr-mulohaza:** Tegishli ma'lumotlar barcha manfaatdor tomonlarga yetarli darajada oldindan, qulay va mos formatlarda oshkor qilinadi. Manfaatdor tomonlar fikr-mulohaza bildirish uchun bir nechta imkoniyatlarga ega bo'ladi, ularning izoh va xavotirlari tizimli ravishda qayd etiladi, tahlil qilinadi, ko'rib chiqiladi va zarur hollarda ularga javob beriladi.
- **Inklyuzivlik:** Maslahatlar mahalliy jamoaning barcha qatlamlarini, jumladan nogironligi bo'lgan shaxslar, katta yoshdagilar va boshqa zaif guruhlarni o'z ichiga oladi. Zarurat tug'ilganda, loyiha amalga oshiruvchi tashkilotlar loyihaga oid ommaviy uchrashuvlarda ishtirok etishni ta'minlash uchun munosib sharoitlar va logistika yordamini taqdim etadi (masalan, harakatchanligi cheklanganlar, moliyaviy cheklovlar, transport to'siqlari va h.k.).
- **Genderga sezgirlik:** Maslahatlar ayollar va erkaklar uchun teng kirishni ta'minlashga mo'ljallangan. Zarurat tug'ilganda, loyiha amalga oshiruvchi tashkilotlar ayollar va erkaklar uchun alohida uchrashuvlar va fokus-guruh muhokamalarini o'tkazadi, ishtirokchilarga mos keladigan jinsdagi fasilitatorlarni jalb qiladi va ishtirok etishni

ta'minlash uchun qo'shimcha yordam beradi. Shuningdek, EDC maslahatlarning mazmunli bo'lishini, ESS10 talablariga muvofiq bo'lishini ta'minlaydi.

Aniqroq aytganda, mazmunli maslahat ikki tomonlama jarayon bo'lib, quyidagi prinsiplarga asoslanadi:

- Loyiha rejalashtirishining dastlabki bosqichlarida boshlanadi, dastlabki fikrlarni yig'ish va loyiha dizaynini shakllantirish uchun.
- Manfaatdor tomonlarning fikr-mulohazasini taklif qiladi va o'z ichiga oladi, jumladan ekologik va ijtimoiy xavflar va ta'sirlarni aniqlash va kamaytirish bo'yicha.
- Xavf va ta'sirlar rivojlanib borishi bilan doimiy ravishda davom etadi.
- Tegishli, shaffof, ob'ektiv va qulay axborotning oldindan oshkor qilinishiga asoslanadi — o'z vaqtida, madaniyatga mos formatda va tegishli mahalliy til(larda)da taqdim etiladi hamda manfaatdor tomonlar uchun tushunarli bo'ladi.
- Manfaatdor tomonlarning fikrlarini hisobga oladi, qayd etadi va ularga javob beradi.
- Loyiha ta'siridagi tomonlar bilan faol va inklyuziv ishtirokni rag'batlantiradi.
- Tashqi manipulyatsiya, aralashuv, majburlash, kamsitish va qo'rqitishdan holi tarzda o'tkaziladi.
- Tizimli ravishda hujjatlashtiriladi va ommaviy ravishda oshkor qilinadi.

4.2. Ta'sirlangan tomonlar va boshqa manfaatdor tomonlar

ESS10 ikki keng miqyosdagi manfaatdor tomonlarni tan oladi: "Loyihadan ta'sirlangan tomonlar" va "Boshqa manfaatdor tomonlar". Ikkinchi guruhga "loyiha sababli jismoniy muhit, sog'liq, xavfsizlik, madaniy amaliyotlar, farovonlik yoki tirikchiliklariga real ta'sirlar yoki potensial xavflar tufayli ta'sirlanishi mumkin bo'lganlar" kiradi. Ushbu manfaatdor tomonlarga shaxslar yoki guruhlar, jumladan mahalliy jamoalar kirishi mumkin. Ular loyihaning ekologik va ijtimoiy ta'sirlaridan kelib chiqadigan o'zgarishlarni eng ko'p kuzatishi mumkin bo'lgan shaxslar yoki oilalardir. Loyihadan ta'sirlangan tomonlar quyidagicha tasvirlanadi:

- **Loyihadan ta'sirlangan tomonlar (PAPlar)** – loyiha ta'sir doirasidagi shaxslar, guruhlar va boshqa tashkilotlar bo'lib, ular loyihadan bevosita yoki bilvosita, ijobiy yoki salbiy tarzda (haqiqiy yoki potensial) ta'sirlangan yoki loyihaga bog'liq o'zgarishlarga eng sezgir deb aniqlangan bo'lib, ta'sirlarni va ularning ahamiyatini aniqlashda, shuningdek yumshatish va boshqaruv choralari bo'yicha qaror qabul qilish jarayonida yaqindan jalb qilinishi kerak
- **Boshqa manfaatdor tomonlar (OIPlar)** – loyihadan o'z manfaatlari ta'sirlangan deb hisoblaydigan yoki sezadigan shaxslar/guruhlar/tashkilotlar va/yoki loyihaning natijalariga yoki uning amalga oshirish jarayoniga qandaydir tarzda ta'sir ko'rsatish imkoniyatiga ega bo'lganlar.
- **Zaif guruhlar** – ularning zaif statusi sababli loyihadan boshqa guruhlariga nisbatan nisbatan ko'proq ta'sirlangan yoki yanada noqulay holatga tushadigan shaxslar bo'lib, loyiha bilan bog'liq maslahatlashuv va qaror qabul qilish jarayonida ularning teng vakilligi ta'minlanishi uchun maxsus ishtirok choralari talab qilishi mumkin.

SEPning asosiy maqsadlaridan biri — loyiha aralashuvlari odamlar hayotiga va tirikchilik barqarorligiga ijobiy yoki salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin bo'lgan manfaatdor tomonlarni aniqlashdir. Shunday qilib, EDC tomonidan asosiy manfaatdor tomonlar guruhlarini quyidagi darajalarda aniqlangan:

Loyihadan Ta'sirlangan Tomonlar (PAPs)

Yuqori:

- **Tadbirkorlikni Rivojlantirish Kompaniyasi (EDC)** — loyiha amalga oshiruvchi tashkilot sifatida kredit kafolatlari sxemasini ishlab chiqish, boshqarish va monitoring qilishni boshqaradi va Fondlar Fondi (FoF) modeli doirasida fondni tuzish va faoliyatini nazorat qiluvchi fond menejeri yoki homiy sifatida xizmat qiladi. EDCning maqsadi ishonchli, yaxshi boshqariladigan moliyalashtirish mexanizmlarini yaratish, malakali menejerlarni jalb qilish, kafolat ostidagi xavflarni samarali boshqarish va KOBlar uchun o'lchab bo'ladigan ta'sirni taqdim etish orqali o'z institutiy mandatini rivojlantirishdir. Asosiy xavflar qobiliyat bo'shliqlari, ichki nazoratning zaifligi va xususiy aksiyalar fondini boshqarish bo'yicha cheklangan tajriba hisoblanadi. Bularni maqsadli texnik yordam,

mustahkam xavf boshqaruv tizimlari va operatsion tartiblar, shuningdek, tajribali fond menejerlarini yollash va maxsus texnik hamkorlarni jalb qilish orqali kamaytirish mumkin.

- **Hamkor Tijorat Banklari** ular KOBlarga qisman kredit kafolatlari ostida haqiqiy kreditlarni taqdim etadigan muhim manfaatdor tomonlardir. Ularning manfaatlari KOB portfellarini kengaytirish va xavf ko'rsatkichini kamaytirishda. Kafolat kredit xavfini pasaytirsada, banklar protseduraviy yoki institutiy inertlik sababli qarz berishga ikkilanishi mumkin. Kafolatni aniq va o'z vaqtida qamrov ta'minlaydigan va yuqori xavfli kreditlash uchun rag'batlantiruvchi mexanizmlarni o'z ichiga olgan tarzda tuzish muhimdir
- **Kichik va O'rta Korxonalar (SMEs)** — dastur asosiy foydalanuvchilari bo'lib, ikkala instrument bo'yicha ham manfaatdor. Kredit kafolatlari sxemasi doirasida KOBlar cheklangan rasmiy moliyaviy hujjatlar va menejerlik salohiyati kabi umumiy cheklovlariga qaramay, bank moliyalashtirishiga yaxshiroq kirish imkoniyatini izlaydi. Fondlar Fondi modeli doirasida KOBlar (maqsadli kompaniyalar) an'anaviy bozorlarda kam uchraydigan qarzsiz o'sish kapitaliga kirishni maqsad qiladi, garchi ko'plari aksiyadorlik moliyalashtirish, egalikni kamaytirish va investor talablariga noqulaylik sezishi mumkin. Ushbu bo'shliqlar moliyaviy savodxonlik va biznesni rivojlantirish xizmatlari, aksiyadorlik moliyalashtirish haqida xabardorlikni oshirish, investitsiyaga tayyorlik dasturlari va huquqiy maslahat yordamlarini o'z ichiga olgan qo'shimcha yordam choralar orqali kamaytirilishi mumkin.
- **Xususiylar Aksiyalar va Venture Capital Fondlari** ular FoFdan sarmoya oladigan va KOBlarga to'g'ridan-to'g'ri sarmoya kiritadigan vositachi vositalardir. Ularning manfaatlari sabrli kapitalga (ayniqsa asosiy sarmoyalar) kirish va kuchli moliyaviy natijalarni ko'rsatishdir. Asosiy xavf — O'zbekistonda ishonchli va tajribali fond menejerlarining cheklangan soni. Ushbu muammo regional yoki xalqaro fondlarni ishtirok etishga ruxsat berish, shuningdek mahalliy fond menejerlari uchun qobiliyatni rivojlantirish orqali hal qilinishi mumkin.
- **Xalqaro Umumiy Sheriklar (GPlar) va Hamkor Investorlar** ular FoF bilan birga qo'shma investitsiyalar yoki parallel fondlarda ishtirok etadigan tashqi investorlar bo'lib, fondning ishonchiligi, boshqaruvi va qaytimi potensialiga egalik qiladi. Ularning ishtiroki leverageni oshirishi va global eng yaxshi amaliyotlarni olib kelishi mumkin, ammo fond operatsiyalarida yuqori shaffoflik va professionallikni talab qiladi.

O'rta:

- **Jahon Banki** — donor va texnik hamkor sifatida loyiha maqsadlariga samarali va shaffof erishilishini ta'minlashda katta manfaatga ega. Bank moliyalashtirish, qobiliyatni rivojlantirish va fidutsiar nazoratni ta'minlaydi. Amalga oshirishdagi kechikishlar, mablag'larni noto'g'ri boshqarish yoki zaif monitoring tizimlari loyiha natijalariga tahdid solishi mumkin. Ushbu xavf mustahkam xarid rejalashtirish, monitoring va baholash tizimlari hamda davriy auditlar orqali kamaytiriladi.
- **O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va Moliya Vazirligi (MEF)** — PCG/Fondlar Fondi tashabbuslarini milliy ustuvorliklarga, masalan innovatsiyalar asosida o'sish, sanoat diversifikatsiyasi va ish o'rinlari yaratishga mosligini ta'minlash uchun siyosiy yo'nalish va me'yoriy nazoratni ta'minlaydi. Vazirliklar qo'llab-quvvatlovchi siyosiy muhit yaratishga yordam beradi, jumladan, aksiyadorlik moliyalashtirishini KOBlar uchun qonuniy instrument sifatida tan olish, shuningdek EDCga moliyaviy yoki fiskal yordam ko'rsatish imkonini beradi. EDC MEF vakolatida faoliyat yuritadi va unga hisobot beradi. Mustaqillikni himoya qilish va operatsion aralashuvdan qochish uchun hukumat ishtiroki maslahat beruvchi (operatsion bo'lmagan) vazifa orqali amalga oshirilishi kerak. Asosiy xavflar siyosatning nomuvofiqligi va me'yoriy tasdiqlashlardagi kechikishlarni o'z ichiga oladi; bularni rasmiy agentliklararo muvofiqlashtirish platformasi, maslahat rollari uchun aniq ish tavsifi, muntazam siyosiy dialog va kelishilgan tasdiqlash muddatlari orqali kamaytirish mumkin.
- **O'zbekiston Markaziy Banki** — moliya sektorining barqarorligini nazorat qilish rolga ega. Kafolat mexanizmi prudensial me'yorlarga mos kelishini ta'minlash uchun jalb qilinishi zarur. Me'yoriy noaniqlik yoki bank nazorati tizimlari bilan ziddiyat amalga oshirishni qiyinlashtirishi mumkin. Markaziy bankning yo'riqnomalari bilan erta aloqada bo'lish va muvofiqlik zarur.
- **KOB Assotsiatsiyalari va Savdo Palatalari** — ushbu institutlar mos KOB nomzodlarini aniqlash, loyiha uchun lobbi qilish va qo'llab-quvvatlash xizmatlarini taklif qilishda muhim rol o'ynashi mumkin. Ularning ta'siri o'rta darajada, lekin rasmiy jalb qilish mexanizmlari orqali oshirilishi mumkin.
- **Milliy Perspektiv Loyihalar Agentligi (NAPP)** investitsiya fondlari, kapital bozorlar va institutiy investorlarni nazorat qiluvchi me'yoriy organ bo'lib, fond shakllanishi, aksiyadorlik investitsiyalari va kapital repatriatsiyasini qo'llab-quvvatlash uchun jalb qilinishi kerak. Me'yoriy to'siqlar yoki noaniq qonuniy qoidalar investor ishtirokini

cheklashi mumkin. Ushbu xavflar erta huquqiy va me'yoriy baholashlar orqali, zarurat tug'ilganda maqsadli islohot yoki sandbox tashabbuslari orqali hal qilinishi kerak.

- **O'zbekiston Bandlik va Qashshoqlikni Kamaytirish Vazirligi** — bandlik, mehnat munosabatlari, mehnat migratsiyasi va qashshoqlikni kamaytirish bo'yicha milliy siyosatni boshqaradi. Sektoriy yo'l xaritalari va dastur ijrosini monitoring qilishni o'z ichiga olgan hukumatlararo amalga oshirishni nazorat qiladi.
- **O'zbekiston Fermerlar Kengashi** — fermerlarni vakillik qiluvchi organ sifatida xizmat qiladi, ularning huquq va manfaatlarini ilgari suradi; qishloq xo'jaligi qonunchiligiga islohotlar taklif qiladi; fermerlarning moliyaviy va tashkiliy salohiyatini qo'llab-quvvatlaydi; davlat organlari, yetkazib beruvchilar va xizmat ko'rsatuvchilar bilan vositachilik qiladi.
- **O'zbekiston Respublikasi Oila va Ayollar Qo'mitasi** — ayollarning huquq va qonuniy manfaatlarini himoya qiladi, milliy gender tengligi siyosatini ilgari suradi va mamlakat bo'ylab institutiy tarmoqni (shu jumladan viloyat va tuman bo'limlarini) muvofiqlashtiradi. Respublika komissiyasiga ayollarni rivojlantirish, gender tengligi va oila masalalari bo'yicha hisobot beradi.
- **O'zbekiston Mahalla Qo'mitasi** — mahalliy o'zini-o'zi boshqarish organi sifatida faoliyat yuritadi, jamoat farovonligi va ijtimoiy yordamni ta'minlaydi, pastki darajadagi boshqaruvni osonlashtiradi va qonuniy doirada mahalla darajasida muvofiqlashtirish va nazoratni amalga oshiradi.

Past:

- **Huquqiy va Soliq Maslahatchilari** — aksiyadorlik investitsiya strukturalari soliqqa tortish, egalik huquqlari va chiqish mexanizmlari bo'yicha aniqlikni talab qiladi. Soliq va huquqiy noaniqliklar ham investorlar, ham KOBlarni to'sqinlik qilishi mumkin. Buni kamaytirish uchun FoF dizayniga standartlashtirilgan investitsiya shablonlari, soliq aniqligi va huquqiy maslahat yordamini kiritish kerak.
- **Xalqaro moliyaviy maslahat va audit kompaniyalari** — EDC, ishtirok etuvchi moliyaviy vositachilar (PFI) va fondlar uchun due diligence, tranzaksiya bo'yicha maslahat va mustaqil auditlarni taqdim etadi.
- **O'zbekiston Banklar Assotsiatsiyasi** — sektorni muvofiqlashtirish va lobbi qilish platformasi sifatida xizmat qiladi, tijorat banklarini xalqaro standartlarga ko'tarish va ularning global bank tizimiga integratsiyasini qo'llab-quvvatlash ustida ishlaydi. Assotsiatsiya shuningdek, a'zolari bo'lgan banklarning huquq va qonuniy manfaatlarini himoya qiladi hamda milliy bank sektori barqarorligi, shaffofligi va raqobatbardoshligini mustahkamlashga keng ko'lamli yordam beradi.

Boshqa Manfaatdor Tomonlar

Boshqa manfaatdor tomonlar (OIPs) — bu loyiha joylashuvi, xususiyatlari, potensial ta'siri yoki keng jamoatchilik manfaatlariga oid omillar tufayli loyihaga qiziqishi bo'lgan shaxslar, guruhlar yoki tashkilotlardir. EDCning bir nechta davlat institutlari bilan hamkorligi sababli, ko'plab vazirliklar va agentliklar ushbu loyihadan bevosita yoki bilvosita ta'sir ko'rishi mumkin.

Loyihaning **boshqa manfaatdor tomonlari (OIPs)** quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- O'zbekiston moliya sektorining faoliyatini kuzatib boruvchi fuqarolik jamiyati tashkilotlari, tadqiqot markazlari va nodavlat notijorat tashkilotlari.
- Yoshlar va ayollar guruhlari — iqtisodiy imkoniyatlarning yaxshilanishidan foyda ko'radigan manfaatdor tomonlar.
- Tegishli vazirliklar, qo'mitalar va agentliklarni o'z ichiga olgan mahalliy davlat boshqaruvi organlari.
- Ommaviy axborot vositalari va ular bilan bog'liq tashkilotlar (bosma, efirga uzatiladigan va raqamli / veb asosidagi nashrlar va uyushmalar).
- Ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish sohasida faoliyat yuritayotgan xalqaro rivojlanish hamkorlari.

4.3. Zaif / Ijtimoiy himoyaga muhtoj shaxslar yoki guruhlar

Zaif yoki ijtimoiy jihatdan himoyaga muhtoj shaxslar va guruhlar loyihadan nomutanosib darajada ta'sir ko'rishlari hamda uning afzalliklaridan foydalanish imkoniyatiga kamroq ega bo'lishlari mumkin. Buning sababi loyiha faoliyati, ekologik va ijtimoiy ta'sirlar hamda taklif etilgan yumshatish choralari haqida ma'lumotni olish yoki tushunishda mavjud to'siqlar bo'lishidir. Zaiflik kelib chiqish, jins, yosh, sog'liq holati, cheklangan daromad yoki

moliyaviy barqarorlikning yo‘qligi kabi omillar bilan bog‘liq bo‘lishi mumkin. Ushbu guruhlar manfaatdor tomonlar bilan muloqot imkoniyatlari va loyihaning shikoyatlarni ko‘rib chiqish mexanizmi (GM) haqida ham xabardor bo‘lmashliklari ehtimoli mavjud.

Loyiha haqidagi ma’lumotlar, shu jumladan manfaatdor tomonlar bilan muloqot rejasi (SEP), davriy yangilanishlar va shikoyatlarni ko‘rib chiqish mexanizmi (GM) tartib-qoidalarini EDCning rasmiy veb-saytida (www.edcom.uz) o‘zbek va rus tillarida e’lon qilinadi. Internetga kirish imkoniyati cheklangan joylarda zaif guruhlar bilan muloqotni ta’minlash uchun an’anaviy aloqa vositalaridan foydalaniladi. Hozirgi bosqichda zaif guruhlarining ishtiroki asosan tegishli vazirlik va muassasalardan bo‘lgan ayollarni o‘z ichiga olgan; loyihani amalga oshirish jarayonida boshqa zaif guruhlarini aniqlash va ularni jalb etish bo‘yicha qo‘shimcha maslahatlashuvlar o‘tkaziladi.

Zaif guruhlarining axborot olish va ishtirok etish jarayonlarida to‘liq qamrab olinishi hamda ularning faol ishtirokini ta’minlash maqsadida loyiha quyidagi choralarni ko‘radi:

- Loyiha e’lonlarini tarqatish uchun ijtimoiy tarmoqlar va an’anaviy OAVdan (masalan, EDCning rasmiy ijtimoiy tarmoq sahifalari va gazetalaridan) foydalanish.
- Barcha loyiha ma’lumotlarini, shu jumladan shikoyatlarni ko‘rib chiqish mexanizmi (GM) tartiblarini o‘zbek va rus tillarida e’lon qilish.
- Ommaviy tadbirlar (seminarlar yoki uchrashuvlar) tashkil etilganda, ularni ayollar uchun qulay joylarda va nogironligi bo‘lgan shaxslar uchun mos sharoitlarga ega maskanlarda o‘tkazish; imkon qadar uchrashuvlarni jamoat joylarida yoki ayollar fuqarolik jamiyati tashkilotlarida o‘tkazish.

4.4. 4. Manfaaddor Tomonlar Bilan O‘zaro Hamkorlik Dasturi

4.5. 4.1. Loyihani tayyorlash jarayonida amalga oshirilgan manfaaddor tomonlar bilan o‘zaro hamkorlikning qisqacha mazmuni

Loyiha tayyorlov bosqichi davomida Tadbirkorlikni Rivojlantirish Kompaniyasi (EDC) Jahon banki ko‘magida **FINGROW loyihasini tanishtirish**, uning dizayni, amalga oshirish talablari hamda **kutilayotgan ekologik va ijtimoiy jihatlarni muhokama qilish** maqsadida dastlabki manfaaddor tomonlar bilan maslahatlashuvni o‘tkazdi. Uchrashuv **2025-yil 10-oktabr kuni soat 12:00 da** Toshkent shahri, **Koratosh ko‘chasi, 1-uy**, O‘zbekiston Respublikasi **Tadbirkorlikni Rivojlantirish Kompaniyasi (EDC)** ofisining majlislar zalida (O‘zbekiston Banklar Assotsiatsiyasi binosining 7-qavati) bo‘lib o‘tdi. Shuningdek, uchrashuv **Zoom platformasi orqali onlayn tarzda** ham tarjima qilindi. Maslahatlashuvda **tijorat banklari, vazirliklar va assotsiatsiyalar vakillari** ishtirok etdi. Sessiyada loyiha doirasining umumiy ko‘lami ko‘rib chiqildi hamda Jahon bankining **Ekologik va ijtimoiy asos (ESF)** talablariga muvofiq tayyorlangan **Manfaaddor tomonlar bilan hamkorlik rejasi (SEP)**, **Ekologik va ijtimoiy majburiyatlar rejasi (ESCP)** va **Ekologik va ijtimoiy boshqaruv siyosati (ESMS Policy)** loyihalari muhokama qilindi. Kun tartibi quyidagi masalalarni o‘z ichiga oldi: ishtirokchilar bilan tanishuv; manfaaddor tomonlar bilan o‘zaro hamkorlik bo‘yicha taqdimot va muhokama; savol-javob sessiyasi.

Maslahatlashuv natijalari loyihaning yakuniy ekologik va ijtimoiy hujjatlarini ishlab chiqishda inobatga olinadi hamda manfaaddor tomonlarning **loyihaga egalik hissini va ishtirokini kuchaytiradi**.

Maslahatlashuv bayonnomasi va ishtirokchilar ro‘yxati **1-ildovada (Annex A)** keltirilgan.

4.6. 4.2. Loyiha manfaaddor tomonlarining ehtiyojlari hamda ular bilan hamkorlik qilish uchun qo‘llaniladigan usullar, vositalar va texnikalar qisqacha bayoni

Maqsadli axborot tadbirlari, shu jumladan seminarlar va treninglar, loyihaning axborot kompaniyasi doirasida, oliy infratuzilmasi sust rivojlangan va uzoq hududlarda amalga oshiriladi. Bu orqali grant dasturlari va boshqa loyiha faoliyatlari to‘g‘risidagi ma’lumotlarga teng kirish imkoniyati ta’minlanadi. Tadbirlar mahalliy texnik sharoitlar va madaniy me’yorlarni hisobga olgan holda o‘tkaziladi.

Loyiha doirasidagi barcha axborot va ariza topshirish materiallari o‘zbek va rus tillarida taqdim etiladi, bu esa til to‘siqlari mavjud bo‘lgan guruh va shaxslarning ishtirokini osonlashtiradi. Loyihaning rasmiy veb-sayti esa ko‘rish yoki eshitish imkoniyati cheklangan shaxslar uchun moslashtirilgan imkoniyatlarni kengaytiruvchi (accessibility) funksiyalar bilan jihozlanadi. Manfaaddor tomonlarni jalb etish rejasida (SEP) ham inklyuzivlik va kamsitmaslik

tamoyillari aniq belgilab qo'yiladi. Bu barcha guruhlar uchun ishtirok jarayonini ochiq va qulay qilish hamda loyiha manfaatlaridan hamma teng darajada foydalana olishini ta'minlashga xizmat qiladi. Agar mahalliy jamoalar bilan o'zaro muloqot jamoa vakillari orqali amalga oshirilsa, EDC ushbu vakillar jamoa manfaatlarini haqqoniy aks ettirishi va ikki tomonlama samarali aloqa o'rnatishini ta'minlash uchun tegishli choralar ko'radi.

4.2.1. Mazmunli maslahatlashuv jarayoni

EDC manfaatdor tomonlarga loyiha bilan bog'liq xatarlar, ta'sirlar va ularni yumshatish choralari bo'yicha fikr bildirish uchun aniq imkoniyatlar yaratadigan mazmunli maslahatlashuv jarayonini olib boradi. Ushbu jarayon EDCga manfaatdor tomonlarning fikrlarini inobatga olish va ularga javob berish imkonini beradi. Maslahatlashuvlar loyiha hayoti davomida uzluksiz o'tkaziladi, chunki masalalar, ta'sirlar va imkoniyatlar vaqt o'tishi bilan o'zgarib boradi.

Ushbu ikki tomonlama jarayon quyidagi tamoyillarga asoslanadi:

- a) **Loyiha rejalashtirishning dastlabki bosqichida** boshlanadi — dastlabki qarashlarni yig'ish va loyiha dizaynini shakllantirishga yordam beradi
- b) **Manfaatdor tomonlarning fikr-mulohazalarini rag'batlantiradi**, ular orqali loyiha dizaynini takomillashtirish hamda ekologik va ijtimoiy xatarlarni aniqlash va yumshatish imkonini beradi.
- c) **Doimiy ravishda davom ettiriladi**, yangi xatarlar va ta'sirlar yuzaga kelgan sari ularni qamrab oladi.
- d) **Avvaldan ma'lumotlarni oshkor etishga tayanadi** — bu ma'lumotlar dolzarb, shaffof, obyektiv va hamma uchun tushunarli shaklda, o'z vaqtida, mahalliy tillarda hamda madaniy jihatdan mos formatlarda taqdim etiladi.
- e) Manfaatdor tomonlarning fikr va takliflarini inobatga olib, ularga javob beriladi..
- f) **Loyihadan ta'sirlangan tomonlar bilan faol va inklyuziv muloqotni rag'batlantiradi**.
- g) Maslahatlashuv jarayoni **manipulyatsiya, aralashuv, majburlash, kamsitish va qo'rqitishdan holi** holda amalga oshiriladi.
- h) EDC tomonidan hujjatlashtiriladi va oshkor qilinadi.

4.2.2. Loyiha amalga oshirilishi davridagi hamkorlik va tashqi hisobotlar

EDC loyiha hayoti davomida loyihadan ta'sirlangan tomonlar (PAPs) va boshqa manfaatdor tomonlar (OIPs) bilan doimiy aloqada bo'ladi. Ma'lumotlar ularga ularning manfaatlari darajasiga, shuningdek loyihaning ekologik va ijtimoiy xatar hamda ta'sirlariga mutanosib tarzda yetkaziladi. Manfaatdor tomonlar bilan hamkorlik ushbu Manfaatdor tomonlar bilan hamkorlik rejasi (SEP) asosida, ilgari shakllantirilgan aloqa kanallaridan foydalangan holda davom ettiriladi. Shuningdek, EDC muntazam ravishda loyihaning ekologik va ijtimoiy samaradorligi, hamda ESCP (Ekologik va ijtimoiy majburiyatlar rejasi) doirasida belgilangan yumshatish choralarining amalga oshirilishi yuzasidan manfaatdor tomonlardan fikr va takliflarni oladi.

Agar loyiha doirasida muhim o'zgarishlar yuz berib, ular qo'shimcha xatarlar yoki ta'sirlarni, ayniqsa loyihadan ta'sirlangan tomonlarga (PAPs) tegishli bo'lgan ta'sirlarni keltirib chiqarsa, EDC quyidagi choralarni ko'radi: Tegishli ma'lumotlarni oshkor qiladi: Ta'sirlangan manfaatdor tomonlar bilan taklif etilgan yumshatish choralari bo'yicha maslahatlashuvlar o'tkazadi va zarur bo'lsa, qo'shimcha harakatlarni o'z ichiga olgan yangilangan ESCP (Ekologik va ijtimoiy majburiyatlar rejasi) ni e'lon qiladi.

4.3. Manfaatdor tomonlar bilan hamkorlik rejasi

Loyiha bosqichi	Taxminiy sana / muddat	Maslahatlashuv mavzusi / Xabar mazmuni	Foydalanilgan usul	Maqsadli manfaatdor tomonlar	Mas'ul tomonlar
Tayyorlov bosqichi	2025-yil 4-chorak	Loyiha haqida ma'lumotni oshkor qilish va loyiha faoliyatlari bilan tanishtirish, treninglarning vaqti, sanasi va joyi haqida xabar berish. ESMS siyosatini oshkor qilish. Ijtimoiy ishtirok rejasini (SEP) va shikoyatlar mexanizmini (GM) oshkor qilish. Loyihaning potentsial ta'siri, kutilmalari, xavotirlari va aniq ehtiyojlari (salohiyatni oshirish, kelajakdagi xodimlar, treninglar) bo'yicha fikr-mulohazalarni olish.	Rasmiy uchrashuvlar (umumiy yoki ikki tomonlama) Rasmiy yozishmalar (xatlar va xabarnomalar) Elektron pochta orqali muloqot	Loyihadan ta'sir ko'radigan tomonlar (PAPs)	EDC
Amalga oshirish bosqichi	2026-yil 1-chorak va keyingi davrlar	Loyiha holati to'g'risida ma'lumot. Loyiha doirasidagi aniq faoliyatlar (vaqt, sana, joy) haqida yangilanishlar. Maxsus salohiyatni oshirish bo'yicha treninglar haqida ma'lumot. Loyihaning shikoyatlar mexanizmi (GM) va ekologik-ijtimoiy (E&S) jihatlarini oshkor qilish. Hisobotlar: hisobot davrida kelib tushgan shikoyatlar soni (har olti oyda) va ularning hal etilganlari haqida ma'lumot. Loyihaning faoliyatlaridan manfaatdor tomonlarning qoniqish darajasini aniqlash.	Rasmiy uchrashuvlar (umumiy yoki ikki tomonlama) Rasmiy yozishmalar (xatlar va xabarnomalar) Elektron pochta orqali muloqot Qoniqish so'rovlari	PAPs Loyihadan ta'sir ko'radigan tomonlar (PAPs) Boshqa manfaatdor tomonlar (OIPs) Imtiyozli va zaif guruhlar	EDC
Loyiha yakunidan keyingi bosqich		Loyihaning natijalari, umumiy jarayon va asosiy yutuqlar Manfaatdor tomonlarning manfaatdorlar bilan ishlash rejasi (SEP) faoliyatlaridan va shikoyatlar mexanizmi (GM) jarayonidan qoniqish darajasi	Rasmiy uchrashuvlar (umumiy yoki ikki tomonlama) Rasmiy yozishmalar (xatlar va xabarnomalar)	Loyihadan ta'sir ko'radigan tomonlar (PAPs) Boshqa manfaatdor tomonlar (OIPs)	EDC

Loyiha bosqichi	Taxminiy sana / muddat	Maslahatlashuv mavzusi / Xabar mazmuni	Foydalanilgan usul	Maqsadli manfaatdor tomonlar	Mas'ul tomonlar
		Loyihaning umumiy faoliyatlaridan qoniqish darajasi	Elektron pochta orqali muloqot Qoniqish so'rovlari	Imtiyozli va zaif guruhlar	

EDC manfaatdor tomonlarga loyiha xavf-xatarlari, ta'sirlari va mumkin bo'lgan imkoniyatlarini tushunishlari uchun loyiha haqidagi ma'lumotlarni oshkor qiladi. Ma'lumotlar loyihani baholashdan (appraisal) oldin imkon qadar erta, loyiha dizayni bo'yicha mazmunli maslahatlashuv o'tkazishga yetarli vaqt qolgan holda taqdim etiladi. Kamida quyidagi ma'lumotlar oshkor etiladi:

- Loyihaning maqsadi, mohiyati va ko'lami
- Taklif etilayotgan faoliyatning kutilayotgan davomiyligi
- Jamoa darajasida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan xavf va ta'sirlar hamda ularni yumshatish choralari, shu jumladan, zaif yoki ijtimoiy jihatdan himoyaga muhtoj guruhlariga nisbatan nomutanosib ta'sirlarni va ularni oldini olish yoki kamaytirish bo'yicha differensial choralarni yoritish
- Manfaatdor tomonlarni jalb etish jarayoni va ularning qanday ishtirok etishi mumkinligi
- Ommaviy maslahatlashuv uchrashuvlari o'tkaziladigan vaqt va joylar, shuningdek, uchrashuvlar qanday e'lon qilinishi, umumlashtirilishi va hisobot qilinishi tartibi
- Shikoyatlar mexanizmi, shu jumladan, shikoyatlarni qanday yuborish va ular qanday ko'rib chiqilishi tartibi

Loyihaning konsepsiyasi, maqsadlari, ko'lami, amalga oshirish muddati va maqsadli auditoriyalarini tanishtirish uchun axborot kampaniyasi tashkil etiladi. Loyiha materiallari va yangilanishlari EDCning rasmiy veb-sayti, ommaviy axborot vositalari orqali e'lon qilinadi hamda grant dasturlari doirasida potentsial benefisiarlar va boshqa manfaatdor tomonlar bilan maslahatlashuvlarni o'z ichiga oladi. Loyiha va kelgusidagi manfaatdor tomonlarni jalb etish faoliyatlariga oid barcha ma'lumotlar EDCning rasmiy veb-saytida, mos mahalliy tillarda, qulay va madaniy jihatdan mos shakllarda e'lon qilinadi. Ma'lumotlarni oshkor etishda nogironligi, savodxonlik darajasi, jinsi, harakatchanligi, tili yoki axborotga kirish imkoniyatlari sababli turlicha yoki nomutanosib ta'sirga uchrashi mumkin bo'lgan guruhlarining ehtiyojlari ham inobatga olinadi.

Eng keng doiradagi manfaatdor tomonlarga yetib borish uchun turli aloqa usullari majmuasi qo'llaniladi. Tanlangan usullar mahalliy sharoitga moslashtiriladi va ularning tanlovi asosli tarzda izohlanadi. Masofada joylashgan manfaatdor tomonlar uchun onlayn oshkor etish va qo'shimcha hujjatlarni ommaga taqdim etish nazarda tutiladi. Bular quyidagilar orqali amalga oshiriladi: gazetalar, plakatlari, radio va televideniye orqali axborot berish, rasmiy yozishmalar va uchrashuvlar o'tkazish, shuningdek, Loyiha veb-sayti va ijtimoiy tarmoqlar orqali ma'lumotlarni yetkazish.

4.4. Manfaatdor tomonlarga hisobot berish

Yarim yillik hisobot loyihaning amalga oshirish holati va natijalari (ISR) to'g'risidagi tegishli ma'lumotlarni o'z ichiga oladi. Loyiha, shuningdek, EDCning kommunikatsiya va axborot-tushuntirish salohiyatini mustahkamlashni nazarda tutadi. Buning uchun tajribali kommunikatsiya mutaxassislari jalb qilinadi. Ular quyidagi vazifalarni bajaradilar: loyiha komponentlari bo'yicha treninglarni ishlab chiqish va o'tkazish; ommaviy axborot va ta'lim kampaniyalariga rahbarlik qilish; manfaatdor tomonlar bilan fikr-mulohaza almashish mexanizmlarini (feedback loops) yo'lga qo'yish. Ushbu chora-tadbirlar EDCga loyiha maqsadlari, faoliyati va natijalari haqida keng jamoatchilikni samarali xabardor etish, shuningdek, manfaatdor tomonlarning ishtirokini kuchaytirishga yordam beradi.

Loyiha hayotiy sikli davomida amalga oshirilgan jamoatchilik bilan o'zaro hamkorlik (ishtirok) bo'yicha ma'lumotlar manfaatdor tomonlar bilan quyidagi yo'llar orqali baham ko'riladi:

- Jamoatchilik bilan o‘zaro hamkorlikka bag‘ishlangan alohida yillik hisobotni e‘lon qilish;
- Asosiy faoliyat ko‘rsatkichlari (KPI) bo‘yicha doimiy monitoring va hisobot taqdim etish, jumladan:
 - jamoatchilik bilan o‘zaro hamkorlik tadbirlari o‘tkazilishining chastotasi;
 - hisobot davrida (masalan, oylik, choraklik yoki yillik) kelib tushgan shikoyatlar soni va ularning belgilangan muddatlarda hal etilgan ulushi;
 - mahalliy va milliy darajada e‘lon qilingan yoki efirga uzatilgan matbuot va OAV (ommaviy axborot vositalari) materiallari soni.

4.7. 5. Jamoatchilik bilan o‘zaro hamkorlik faoliyatlarini amalga oshirish uchun zarur resurslar va mas’uliyatlar

5.1. Boshqaruv funksiyalari va mas’uliyatlari

EDC jamoatchilik bilan o‘zaro hamkorlik jarayoniga rahbarlik qiladi hamda mahalliy hokimiyat organlari, OAV, manfaatdor tomonlar va boshqa hamkorlar bilan yaqindan hamkorlikni muvofiqlashtiradi. Barcha hamkorlik faoliyatlari har yarim yillik hisobotlarda qayd etilib, Jahon banki bilan baham ko‘riladi. Loyihaning ko‘lami inobatga olgan holda, samarali amalga oshirish milliy va mahalliy manfaatdor tomonlar o‘rtasidagi mustahkam hamkorlik va muvofiqlashtirish mexanizmlariga tayanadi.

2-jadval: Jamoatchilik bilan o‘zaro hamkorlik rejasi (SEP)ni amalga oshirishda asosiy ishtirokchilar va manfaatdor tomonlarning mas’uliyatlari

Ishtirokchi / Tomon	Manfaatdor tomonlarning mas’uliyatlari
EDC	• Jamoatchilik bilan o‘zaro hamkorlik rejasi (SEP) va boshqa tegishli rejalarni rejalashtirish hamda amalga oshirish. • Jamoatchilik bilan o‘zaro hamkorlik va ommaviy maslahatlashuv tadbirlariga rahbarlik qilish. • Shikoyatlarni boshqarish va ularni hal etish. • Moliyaviy vositachilar (FI) tomonidan SEP, ESCP va ESMS siyosati bo‘yicha majburiyatlarning bajarilishini muvofiqlashtirish va nazorat qilish • Ijtimoiy ko‘rsatkichlarni monitoring qilish va ular bo‘yicha Jahon bankiga hisobot taqdim etish.
Loyihadan ta’sir ko‘rgan tomonlar (PAPs) va boshqa manfaatdor tomonlar (OIPs)	• O‘zlariga qiziqarli yoki tegishli masalalar bo‘yicha jamoatchilik bilan maslahatlashuv yig‘ilishlarida hamda muhokamalar orqali loyiha haqida savollar berish va fikr bildirish uchun taklif etiladi.. • SEPda belgilangan shikoyatlar mexanizmi orqali o‘z shikoyatlarini bildirish huquqiga ega
Boshqa manfaatdor tomonlar / qiziqish bildirgan ishtirokchilar	• Loyiha dizayni bo‘yicha EDC bilan hamkorlikda ishlash. • Loyihaning inklyuzivligini ta’minlashga ko‘maklashish maqsadida o‘z tashvish va takliflarini bildirish.

5.2. Resurslar

Loyiha doirasidagi jamoatchilik bilan o‘zaro hamkorlik faoliyatlarini amalga oshirish uchun EDC mas’ul bo‘ladi. Ushbu faoliyatlar loyiha progress hisobotlari talablariga muvofiq ravishda hujjatlashtiriladi hamda Atrof-muhit va ijtimoiy majburiyatlar rejasi (ESCP)da ko‘rsatilgan tartibda yuritiladi. Xarajatlar EDCning 3-komponent bo‘yicha byudjet satrlari doirasida qoplanadi.

3-jadval : Jamoatchilik bilan o‘zaro hamkorlik rejasini (SEP) amalga oshirish uchun byudjet resurslari

Byudjet toifasi	Miqdori	Birlik qiymati	Davriyligi (yil/oy)	Umumiy qiymati	Izohlar
1. Taxminiy xodimlar ish haqlari* va tegishli xarajatlar					
1a. Atrof-muhit va ijtimoiy masalalar bo'yicha mutaxassis	1	TBD UZS		TBD UZS	
1b. Xodimlar uchun safar xarajatlari					
2. Tadbirlar					
2a. Jamoatchilik bilan maslahatlashuvlarni tashkil etish	5	TBD UZS		TBD UZS	
3. Aloqa va targ'ibot kampaniyalari					
3a. Ijtimoiy tarmoqlar kampaniyasi	5	TBD UZS		TBD UZS	
4. Treninglar					
4a. EDC va PFI xodimlari uchun atrof-muhit va ijtimoiy masalalar bo'yicha treninglar	2	TBD UZS		TBD UZS	
4b. EDC va PFI xodimlari uchun genderga asoslangan zo'ravonlik (GBV) bo'yicha treninglar	1	TBD UZS		TBD UZS	
5. Foydalanuvchilar (benefitsiyentlar) so'rovlari					
5a. Loyihaning o'rtasidagi idrok bo'yicha so'rovnoma	3	TBD UZS		TBD UZS	
5b. Loyihaning yakunlanishidagi idrok so'rovi	1	TBD UZS		TBD UZS	
6. Shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmi					
6a. EDC va PFI GM (Shikoyatlarni ko'rib chiqish) qo'mitalari uchun treninglar	1	TBD UZS		TBD UZS	
6b. GM (Shikoyatlarni ko'rib chiqish) kommunikatsiya materiallari		TBD UZS		TBD UZS	
JAMOATCHILIK BILAN O'ZARO HAMKORLIK BYUDJETI UMUMI:				TBD UZS	

Izoh: *Ish haqi xarajatlari taxminiy bo'lishi mumkin.

4.8. 6. Shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmi

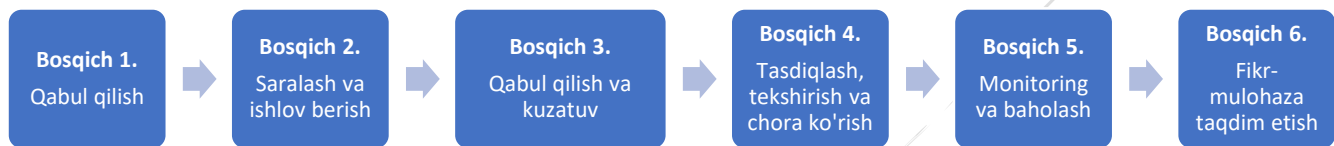
Shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmi (GM) shikoyatlarni barcha tomonlar uchun qoniqarli tarzda hal etish uchun o'z vaqtida, samarali va maqbul jarayonni ta'minlash maqsadida ishlab chiqilgan. U adolatli va barqaror natijalarga erishish uchun shaffof va ishonchli yo'lni belgilaydi hamda kengroq jamoatchilik bilan hamkorlik doirasida ishonch va hamkorlikni mustahkamlaydi, zarur hollarda tuzatish choralarini qo'llash imkonini beradi. GMning maqsadlari quyidagilardan iborat:

- Loyihadan ta'sir ko'rgan shaxslar uchun shikoyatlarini bildirish va amalga oshirish jarayonida yuzaga keladigan nizolarni ko'tarish imkonini beruvchi qulay kanallarni taqdim etish.
- Shikoyat qiluvchilarga tegishli va ikki tomonlama qabul qilinadigan tuzatish choralari aniqlash, amalga oshirish va yetkazilishini ta'minlash.
- Adliya organlariga murojaat qilish zaruratini kamaytirish maqsadida, sudga bormasdan hal qilish imkoniyatini taqdim etish.

EDC fuqarolar shikoyatlari va loyiha bilan bog'liq so'rovlarni boshqarish uchun loyihaga xos GMni tashkil etadi va faoliyat yuritadi. GMni amalga oshirish va hisobot berish EDCning mas'uliyatida bo'lib, GM bo'yicha muvofiqlashtiruvchi sifatida Atrof-muhit va Ijtimoiy masalalar bo'yicha mutaxassis belgilangan..

6.1. Shikoyatlarni Hal Qilish Jarayoni

GM bo'yicha ma'lumotlar jamoatchilik va hamjamiyat bilan aloqa kanallari orqali tarqatiladi (masalan, veb-sayt, ijtimoiy tarmoqlar). Chop etilgan materiallar (masalan, bukletlar, plakatlar) ommaviy joylarda, EDC ofisida, kichik loyihalar ofislarida va e'lon taxtalarida namoyish etiladi. GM tafsilotlari shuningdek, EDCning rasmiy veb-saytida mavjud bo'ladi. GM jarayoni quyidagi 6 bosqichni o'z ichiga oladi, ularni quyidagi 1-rasmda ko'rsatib o'tilgan.

2-rasm: Shikoyatlarni hal qilish jarayoni

Bosqich 1: Qabul qilish. Loyiha manfaatdor tomonlari bir nechta kanallar orqali fikr-mulohaza bildirish va shikoyatlarni taqdim etish imkoniyatiga ega bo'ladi: EDCga pochta, telefon, elektron pochta, ijtimoiy tarmoqlar, SMS va Telegram orqali murojaat qilish.

Bosqich 2: Saralash va ishlov berish. Shikoyatlar va fikr-mulohazalar EDCdagi Atrof-muhit va Ijtimoiy masalalar bo'yicha mutaxassis tomonidan yig'iladi va reyestrda qayd etiladi. Ular tegishli shaxslar yoki agentliklarga hal etish uchun topshiriladi. Belgilangan shaxslar shikoyatchi bilan muhokama olib borishi va shikoyat qabul qilingan kundan boshlab 15 kun ichida yechimga kelishi kerak.

Bosqich 3: Qabul qilish va kuzatuv. Shikoyat topshirilgan kundan boshlab yetti (7) kun ichida, mas'ul shaxs yoki agentlik shikoyatchi bilan bog'lanib, ehtimoliy harakatlar yo'nalishi va shikoyatni hal qilish taxminiy muddatini bildiradi. Agar shikoyatlar 15 kun ichida hal qilinmasa, mas'ul shaxs shikoyat holati haqida yangilanish beradi va muammoni hal qilish uchun qancha vaqt ketishini yana bildiradi..

Bosqich 4: Tasdiqlash, tekshirish va chora ko'rish. Ushbu bosqichda shikoyat bo'yicha ma'lumot to'planadi, muammoning asosiy faktlari aniqlanadi va shikoyatning haqqoniyligi tekshiriladi. So'nggi yechim taklifi ishlab chiqiladi, bu qarorlarni o'zgartirish, yordam ko'rsatish, dasturga o'zgartirishlar kiritish, boshqa choralar yoki hech qanday chora ko'rmaslikni o'z ichiga olishi mumkin. Shikoyat turiga qarab, jarayon saytga tashrif, hujjatlarni ko'rib chiqish, shikoyatchi bilan uchrashuv (agar ma'lum va ishtirok etishga tayyor bo'lsa), shuningdek loyihaga yoki tashqariga aloqador boshqa shaxslar bilan uchrashuvlarni o'z ichiga olishi mumkin. Ko'pchilik shikoyatlar aynan shu bosqichda hal qilinishi kutiladi. Ushbu va boshqa bosqichlarda amalga oshirilgan barcha faoliyatlar to'liq hujjatlashtiriladi va yechim reyestrda kiritiladi.

Bosqich 5: Monitoring va baholash. Monitoring shikoyatlarni kuzatish va ularning hal etilish jarayonidagi rivojlanishni baholashni o'z ichiga oladi. EDC qabul qilingan, hal qilingan yoki kutayotgan shikoyatlar, so'rovlar va boshqa fikr-mulohazalarni birlashtirish, monitoring qilish va hisobot berish uchun mas'ul bo'ladi. Bu shikoyat reyestri va shikoyatlarni hal qilish yoki boshqa javoblar bo'yicha qilingan barcha qadamlarni saqlash orqali amalga oshirilad

Bosqich 6: Fikr-mulohaza taqdim etish. Ushbu bosqich shikoyat, fikr-mulohaza va savollarni taqdim etganlarga muammolar qanday hal qilinganligi yoki savollarga javoblar berilishini bildirishni o'z ichiga oladi. Imkon qadar shikoyatchilarga taklif qilingan yechim shaxsan yetkazilishi lozim (telefon yoki boshqa aloqa vositalari orqali).

6.2. Nozik shikoyatlarni boshqarish

Nozik shikoyatlarni munosib tarzda hal qilish maqsadida loyiha quyidagi choralarni qo'llaydi:

- **Genderga sezgir kadrlar tanlovi:** Mintaqa uchun jamoatchilik bilan hamkorlik va kommunikatsiya bo'yicha mutaxassislarni ishga qabul qilishda gender muvozanati va sezgirlikka e'tibor beriladi..
- **GBV bo'yicha salohiyatni oshirish :** Jamoatchilik bilan hamkorlik va kommunikatsiya xodimlari GBV, jumladan, SEA/SH masalalari bo'yicha zarur yo'riqnomaga ega bo'lishi ta'minlanadi.
- **Xodimlarni tayyorlash:** Treninglarga GBV mazmuni, shuningdek, ijtimoiy-madaniy jihatlar va zo'ravonliksiz kommunikatsiya kiritiladi, quyidagilarni qamrab oladi:
 - Xotin-qizlarga qarshi zo'ravonlikning milliy va xalqaro hujjatlar doirasidagi ta'riflari
 - Zo'ravonlik turlari (jismoniy, jinsiy, iqtisodiy, emosional)
 - Qo'llaniladigan huquqiy sanksiyalar
- **Maxfiy va qulay GM:** Shaxsiy ma'lumotlarning maxfiylikni ta'minlash va GMga bir nechta xavfsiz kirish nuqtalarini yaratish, jumladan anonim shikoyat berish imkoniyatlarini taqdim etish.
- **Ayollar uchun mo'ljallangan ma'lumot:** Ayollarni quyidagi masalalar bo'yicha xabardor qilish uchun tashviqot ishlarini amalga oshirish
 - Ularning huquqlari
 - Zo'ravonlik yoki jinsiy suiiste'mol holatlarida o'zini himoya qilish strategiyalari
 - Zudlik choralari uchun ishonch telefonlari (emergency hotlines)
 - Tegishli muassasalar va tashkilotlarning aloqa ma'lumotlari
 - GMning tartib-qoidalari va maxfiylik siyosa
 - Barcha tashviqot materiallarida GMning maxfiylik qoidalari qayta ta'kidlanadi
- **Xavfga muvofiq tuzatish choralari qo'llash va pudratchilar uchun talablar:**
 - Loyiha aniqlangan xavflarga muvofiq qo'shimcha tuzatish choralari qo'llaydi.
 - Pudratchi o'z xodimlari va subpudratchilariga tegishli bo'lgan ishchi kuchini boshqarish tartiblari, mehnat muhofazasi va xavfsizlik rejalari hamda SEA/SH protokollarini ishlab chiqadi. Ushbu hujjatlar mobilizatsiyadan oldin ko'rib chiqish va tasdiqlash uchun EDCga taqdim etiladi.
 - Pudratchi shartnomalarida bolalar mehnati va majburiy mehnat qat'iyani taqiqlanishi va SEA/SH holatlarini oldini olish va ularga javob berish choralari qo'llash talab qilinadi. Pudratchilarni nazorat qiluvchi EDC xodimlari ushbu talablar bajarilishini kuzatadi va majburiy mehnat yo'qligi hamda SEA/SH hodisalari bo'yicha hisobot beradi
- **Ma'lumotlarni himoya qilish va maxfiylik:**
 - GM orqali olingan barcha shaxsiy ma'lumotlar va shikoyatlar shikoyatchi ruxsat bermaguncha maxfiy tarzda ko'riladi.
 - Maxfiylik barcha nozik masalalar, xususan, jamoatchilik a'zolari tomonidan bildirgan SEA/SH bilan bog'liq shikoyatlar bo'yicha qat'iyani ta'minlanadi.
 -

6.3. PMUdagi GRM uchun muvofiqlashtiruvchi nuqta

Jamoatchilik bilan o'zaro hamkorlik dasturi bo'yicha bog'lanish nuqtasi — Atrof-muhit va Ijtimoiy masalalar bo'yicha mutaxassis

Tavsif	Aloqa ma'lumotlari
ISMI	Malika Hodjayeva, Environmental and Social Specialist at PIU
Email	Info@edcom.uz ; edcom@exat.uz
Telefon	+998770042406
Website	https://edcom.uz/en/

6.1. Jahon banki shikoyatlarni ko‘rib chiqish tizim

Jahon banki tomonidan qo‘llab-quvvatlanayotgan loyiha natijasida o‘zlariga salbiy ta’sir yetgan deb hisoblaydigan jamoalar va shaxslar shikoyatlarni bevosita Bankning Shikoyatlarni Ko‘rib Chiqish Xizmati (Grievance Redress Service, GRS) orqali yuborishlari mumkin (<http://projects-beta.worldbank.org/en/projects-operations/products-and-services/grievance-redressservice>). Shikoyat ingliz, o‘zbek yoki rus tillarida yuborilishi mumkin, ammo ingliz tilida bo‘lmagan shikoyatlar uchun qo‘shimcha ishlov berish vaqti talab qilinadi. Shikoyat Bank GRSSga quyidagi kanallar orqali yuborilishi mumkin:

- Elektron pochta orqali: grievances@worldbank.org
- Fax orqali: +1.202.614.7313
- Pochta orqali: The World Bank, Grievance Redress Service, MSN MC10-1018, 1818 H Street Northwest, Washington, DC 20433, USA
- Jahon bankining Toshkentdagi O‘zbekiston mamlakat ofisi orqali: 107B Amir Temur ko‘chasi, C blok, 15-qavat, 100084, Toshkent, O‘zbekiston, tashkent@worldbank.org, Tel. +998 71 120-2400

Shikoyatda aniq ko‘rsatilishi kerakki, Bank tomonidan qo‘llab-quvvatlangan loyiha natijasida yuzaga kelgan yoki kelishi mumkin bo‘lgan salbiy ta’sirlar. Bu imkon qadar mavjud hujjatlar va yozishmalar bilan tasdiqlanishi lozim. Shikoyat qiluvchi shuningdek, shikoyatdan kutilgan natijani ham ko‘rsatishi mumkin. Nihoyat, shikoyat qiluvchi yoki tayinlangan vakilni aniqlash va aloqa ma’lumotlarini taqdim etish lozim. GRS orqali yuborilgan shikoyatlar tezkor ko‘rib chiqiladi, bu esa loyiha bilan bog‘liq muammolarga tez e’tibor qaratilishiga imkon beradi. Bundan tashqari, loyiha ta’siriga duch kelgan jamoalar va shaxslar shikoyatlarni Jahon Bankining mustaqil Inspeksiya Paneliga ham yuborishlari mumkin, u yerda esa Bankning siyosat va tartib-qoidalariga rioya qilmasligi natijasida zarar yuzaga kelgan yoki kelishi mumkinligini aniqlaydi. Shikoyatlar Inspeksiya Paneliga Bankning e’tiboriga to‘g‘ridan-to‘g‘ri taqdim etilganidan va Bank rahbariyatiga javob berish imkoniyati berilganidan keyin har qanday vaqtda yuborilishi mumkin. Jahon Banki Inspeksiya Paneliga qanday qilib shikoyat yuborish bo‘yicha ma’lumot olish uchun www.inspectionpanel.org saytiga tashrif buyuring.

4.9. 7. Monitoring va Hisobot berish

ESCP va SEP doimiy manfaatdor tomonlar bilan maslahatlashuvlarni o‘tkazishni talab qiladi, bu orqali yengillik choralarining samaradorligini baholash va takomillashtirish bo‘yicha tavsiyalar olish mumkin. Olingan natijalar manfaatdor tomonlar guruhlarini, EDC Bordi va zarur hollarda boshqa kanallar orqali, masalan, ommaviy axborot vositalari, yozma hisobotlar va matbuot relizlari orqali taqdim etiladi. Ushbu maslahatlashuvlar shuningdek loyiha natijalari ko‘rsatkichlari bo‘yicha rivojlanishni baholashda ham asos bo‘ladi. Loyiha davomida, PIUning Ekologik va Ijtimoiy mutaxassisi yarim yillik ESCPgga rioya qilish monitoring hisobotlarini tayyorlab taqdim etadi. Shuningdek, PIU Jahon Bankiga yarim yillik loyiha rivojlanish hisobotlarini ham beradi. Jahon Banki loyiha amalga oshirilishi davomida qo‘llab-quvvatlash va nazorat xizmatlarini taqdim etadi. Yiliga kamida ikki marta, qo‘llab-quvvatlash va monitoring missiyalari loyiha rivojlanishini ko‘rib chiqadi va natijalarni “Implementation Status and Results Reports” (ISRs) orqali hisobot beradi.

7.1. Manfaaddor tomonlar guruhlariga hisobot berish

SEP loyiha amalga oshirilishi davomida zaruratga ko‘ra davriy ravishda qayta ko‘rib chiqiladi va yangilanadi. [Choraklik yoki boshqa] umumiy ma’lumotlar hamda jamoatchilikdan kelgan shikoyatlar, so‘rovlar va tegishli hodisalar bo‘yicha ichki hisobotlar, shuningdek ularga bog‘liq tuzatish/oldini olish choralarining amalga oshirilish holati, mas’ul xodimlar tomonidan yig‘iladi va loyiha yuqori boshqaruviga taqdim etiladi. [Choraklik yoki boshqa] umumiy ma’lumotlar shikoyatlar va ma’lumot so‘rovlarining soni va tabiati, shuningdek, loyihaning ularni o‘z vaqtida va samarali hal etish qobiliyati bo‘yicha baholash mexanizmini taqdim etadi. Loyiha davomida amalga oshirilgan jamoatchilik bilan muloqot tadbirlari haqida ma’lumotlar manfaatdor tomonlarga turli usullar orqali yetkazilishi mumkin: [joylashtiring].

ILOVA 1. Shikoyatni taqdim etish shakli

Ma'lumotnoma raqami:	
To'liq ism-sharif	
Eslatma: Agar xohlasangiz, anonim qolishingiz mumkin yoki o'z roziligingizsiz uchinchi tomonlarga shaxsiy ma'lumotlaringizni oshkor qilmaslikni so'rashingiz mumkin.	☐ Men shikoyatimni anonim tarzda bildirmoqchiman ☐ O'z roziligimsiz shaxsiy ma'lumotlarimni oshkor qilmaslikni so'rayman
Aloqa ma'lumotlari Iltimos, o'zingiz bilan qanday aloqa qilinishini belgilab qo'ying (pochta, telefon, elektron pochta).	Pochta orqali: Iltimos, pochta manzilingizni kiriting: _____ _____ _____ Telefon orqali: _____ Elektron pochta orqali: _____
Til Iltimos, aloqa uchun afzal tilingizni belgilang.	Uzbek/Russian Boshqa
Hodisani yoki shikoyatni tavsifi:	Nima bo'ldi? Qayerda bo'ldi? Kimga ta'sir qildi? Muammoning natijasi nima bo'ldi?
Hodisa / Shikoyat sanasi	
	Bir martalik hodisa/shikoyat (sana _____) Bir necha marta sodir bo'lgan (necha marta? _____) Davom etayotgan (hozirgi vaqtda muammo mavjud)
Muammoni hal qilish uchun qanday choralar ko'rilishini xohlaysiz?	

ILOVA 2. Yig'ilish bayonnomasi shakli

Yig'ilish bayonnomasi sanasi / Ma'lumotnoma raqami	
Yig'ilish mavzusi	
Joylashuv	
Yig'ilish sanasi / vaqti	
Tarqatish	Tashqi / Ichki

Muhokama qilinayotgan masala	Amalga oshirish mas'uliyati	Vaqt chegarasi
...		

ISHTIROKCHILAR RO'YXATI

ISM	Tashkilot	Lavozim	Aloqa ma'lumolari
...			